

A large, stylized graphic of the Romanian flag (blue and yellow horizontal stripes) waving, partially obscured by a large white semi-circle. The background is a solid blue color with a dark blue curved shape on the right side.

2026
FEBRUARIE

**TRANZIȚIA DUPĂ ÎNCETAREA
PROTECȚIEI TEMPORARE (MARTIE 2027)**

REZULTATELE SONDAJULUI ȘI
RECOMANDĂRI DE POLITICI
PUBLICE DIN PARTEA
UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Tranziția după încetarea Protecției Temporare (martie 2027)

Rezultatele sondajului și recomandări de politici publice

din partea ucrainenilor din România

De la invazia pe scară largă a Rusiei împotriva Ucrainei, Protecția Temporară a oferit milioane de ucraineni o formă rapidă și practică de siguranță în Uniunea Europeană. Ea le-a permis oamenilor să aibă acces la ședere legală, muncă, educație, servicii medicale și o stabilitate de bază, în timp ce războiul continuă. În același timp, Protecția Temporară este, prin definiție, temporară. Având în vedere că data actuală de încetare este stabilită pentru martie 2027, multe familii intră acum într-o nouă etapă: una în care incertitudinea privind statutul juridic, locuința, locul de muncă și educația copiilor devine o sursă majoră de stres, iar planificarea din timp este esențială pentru a preveni dificultăți evitabile.

Pe acest fundal, JRS România a realizat un sondaj în rândul ucrainenilor aflați sub Protecție Temporară în România, pentru a înțelege mai bine trei aspecte: cât de bine sunt informați oamenii despre ce s-ar putea întâmpla după martie 2027; cât de pregătiți se simt pentru diferite scenarii de tranziție; și ce opțiuni, garanții și măsuri de sprijin consideră realiste și necesare. Sondajul a urmărit, de asemenea, să surprindă intențiile oamenilor, inclusiv dacă plănuiesc să rămână, să se întoarcă sau să se mute în interiorul UE, precum și factorii care le influențează cel mai mult aceste decizii. Pe lângă întrebările cu răspunsuri predefinite, chestionarul a inclus și întrebări deschise, pentru a colecta recomandări practice direct de la persoanele afectate.

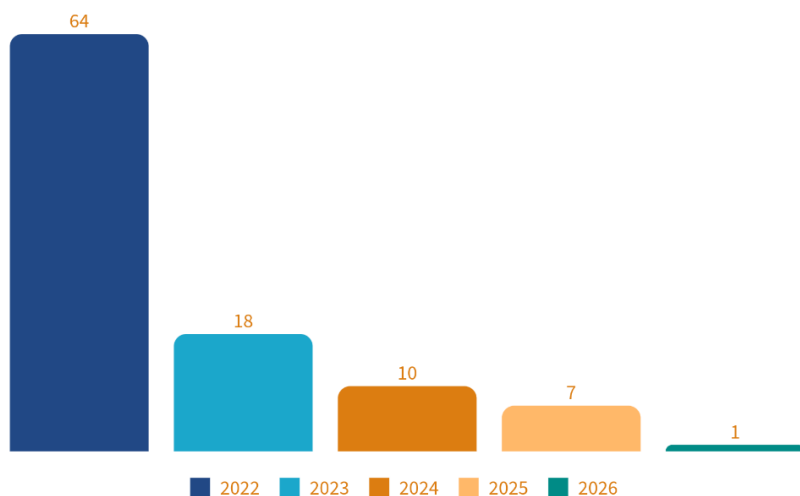
Acest raport este conceput pentru a sprijini un dialog constructiv privind politicile publice. Scopul său nu este să prevadă un singur rezultat pentru aranjamentele de după 2027, ci să susțină pregătirea pentru tranziție. O tranziție bine gestionată ar trebui să mențină certitudinea juridică, să protejeze drepturile și să păstreze deschise mai multe căi realiste, astfel încât familiile să își poată planifica viața cu demnitate și fără teamă.

Per ansamblu, rezultatele sondajului transmit un mesaj clar: oamenii încearcă să își construiască stabilitate în România, dar nu își pot planifica viața fără reguli predictibile dincolo de 4 martie 2027. Deși majoritatea respondenților cunosc data actuală de încetare, marea majoritate afirmă că nu a primit informații clare despre ce urmează, iar mulți se simt nepregătiți pentru o posibilă tranziție. Această incertitudine influențează deja decizii importante de integrare: locuința, ocuparea, educația și planificarea pe termen lung a rezidenței.

În funcție de prioritățile exprimate de respondenți, nevoia cea mai urgentă este un cadru de tranziție timpuriu, oficial și practic, care să combine certitudinea juridică, căi realiste către un statut pe termen mai lung (inclusiv pentru persoanele aflate în situații de muncă atipice) și garanții puternice, în primul rând protecția împotriva returnării forțate și nediscriminarea. Pentru a fi credibil și aplicabil, acest cadru ar trebui elaborat prin consultări structurate cu ucrainenii strămutați și cu organizațiile care îi sprijină și ar trebui comunicat pe scară largă, într-un limbaj accesibil.

SECȚIUNEA 1 – Context și profilul respondenților

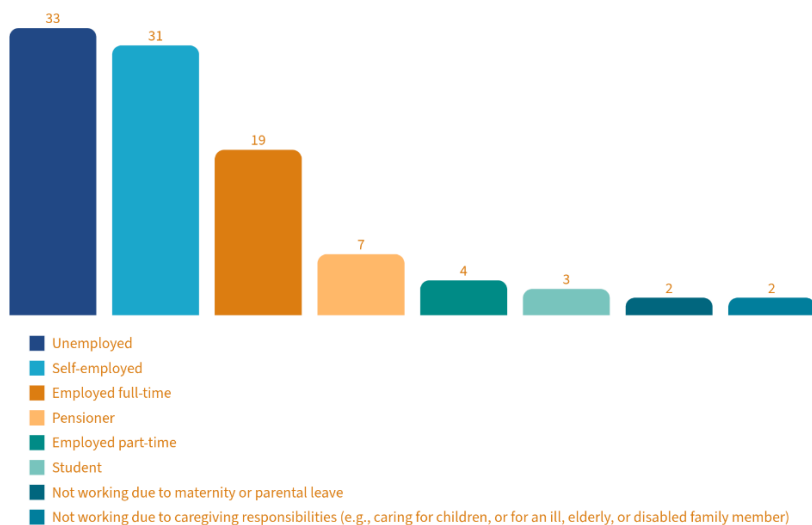
1. Când ați primit Protecția Temporară?

Răspunsurile indică anul în care respondenții au obținut pentru prima dată Protecția Temporară; exprimate ca procente, 64% au indicat anul 2022, 18% anul 2023, 10% anul 2024, 7% anul 2025 și 1% anul 2026.

Rezultatele arată că majoritatea respondenților au intrat sub Protecție Temporară la începutul crizei, aproape două treimi obținând-o în 2022, în timp ce doar o minoritate redusă a obținut-o în anii următori (2024–2026).

2. Statutul actual.

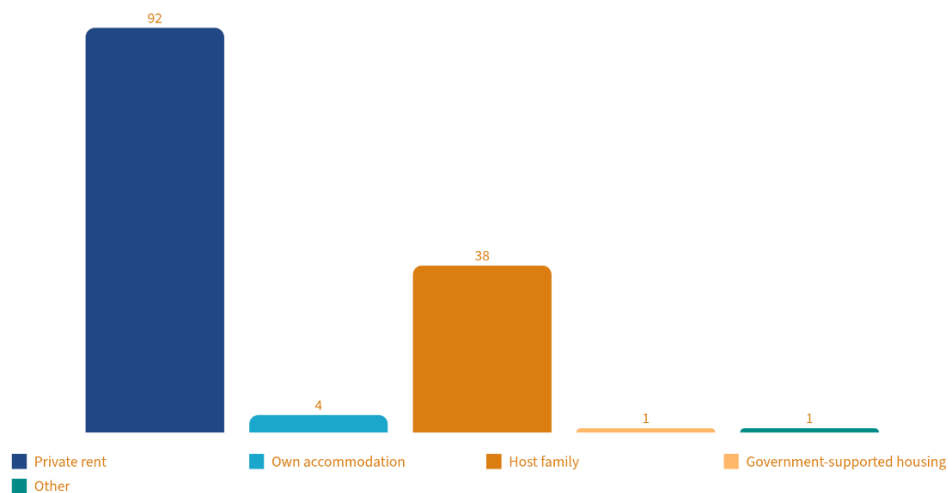

Statutul actual al respondenților a fost raportat astfel (procente): 33% s-au identificat ca fiind șomeri, 31% ca lucrători independenți (self-employed), 19% ca angajați cu normă întreagă, 7% ca pensionari, 4% ca angajați cu normă parțială, 3% ca studenți, 2% ca persoane care nu lucrează din cauza concediului de

maternitate sau parental și 2% ca persoane care nu lucrează din cauza responsabilităților de îngrijire (de exemplu, îngrijirea copiilor sau a unui membru al familiei bolnav, vârstnic ori cu dizabilități).

Per ansamblu, rezultatele sugerează că 54% dintre respondenți declară că sunt activi economic (lucrători independenți sau angajați), în timp ce 46% declară că nu lucrează în prezent, în principal din cauza șomajului, pensionării, studiilor sau a responsabilităților familiale de îngrijire.

3. Situația locuirii.

Situația locuirii a fost raportată în termeni procentuali astfel: 92% au indicat chirie pe piața privată; 38% au raportat că locuiesc la o familie gazdă (fie o familie română, fie o familie ucraineană); 4% au raportat că locuiesc în propria locuință; 1% au raportat locuire în spații susținute de stat; iar 1% au selectat opțiunea „Altele” (de exemplu, un cămin/dormitor pus la dispoziție de angajator, de o instituție educațională sau de o organizație neguvernamentală/caritabilă).

Per ansamblu, rezultatele indică o dependență puternică de piața privată a închirierilor, cu o pondere mai mică, dar totuși semnificativă, a celor care se bazează pe aranjamente de tip familie gazdă, în timp ce cazarea susținută de stat pare să aibă un rol marginal.

SECȚIUNEA 2 – Informare și nivel de pregătire

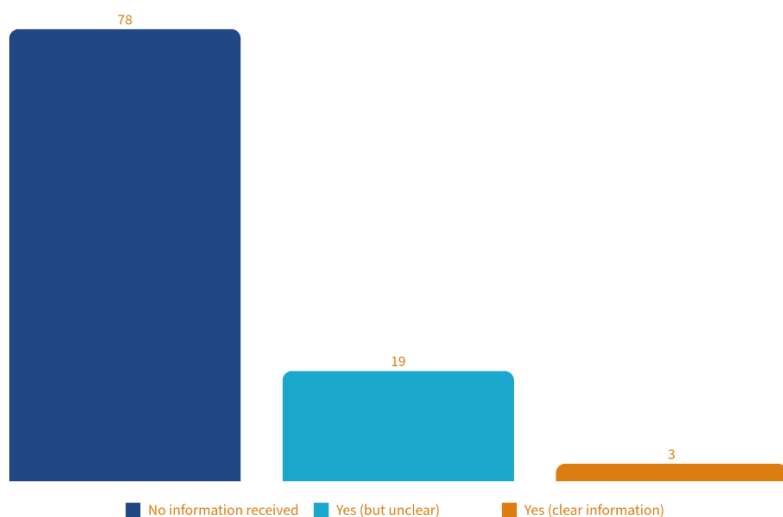
4. Sunteți conștienți că Protecția Temporală este valabilă în prezent până în martie 2027?

Nivelul de informare privind valabilitatea Protecției Temporare până în martie 2027 a fost raportat în procente astfel: 93% dintre respondenți au răspuns „Da”, 4% au răspuns „Nu”, iar 3% au răspuns „Nu sunt sigur/ă”.

Per ansamblu, rezultatele indică un nivel foarte ridicat de conștientizare a datei actuale de încheiere a Protecției Temporare, doar o minoritate redusă fiind fie neinformată, fie nesigură.

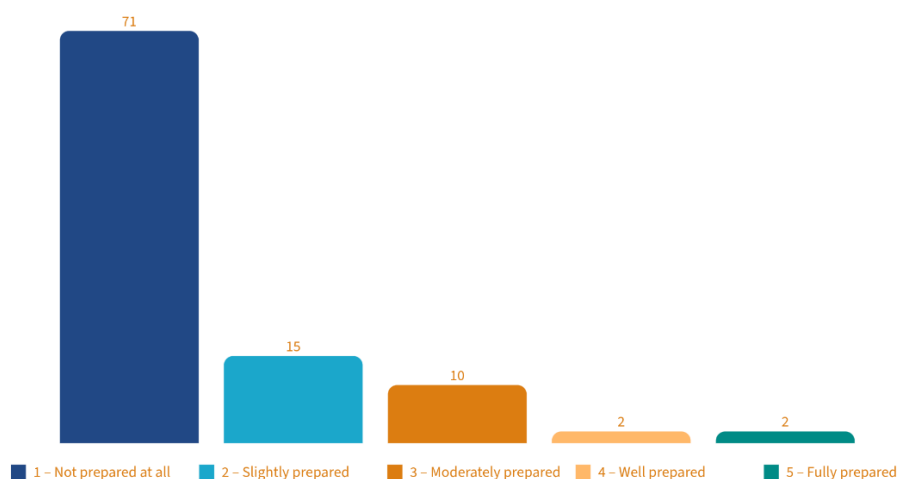
5. Ați primit vreo informație despre ce se întâmplă după martie 2027?

Informațiile primite despre ce se va întâmpla după martie 2027 au fost raportate în procente astfel: 78% dintre respondenți au declarat că nu au primit nicio informație, 19% au declarat că au primit informații, dar neclare, iar 3% au declarat că au primit informații clare.

Per ansamblu, rezultatele indică un deficit major de informare privind aranjamentele de după 2027: doar o minoritate foarte mică raportează că are îndrumări clare, în timp ce marea majoritate raportează fie lipsa totală a informațiilor, fie informații insuficient de clare pentru a putea planifica.

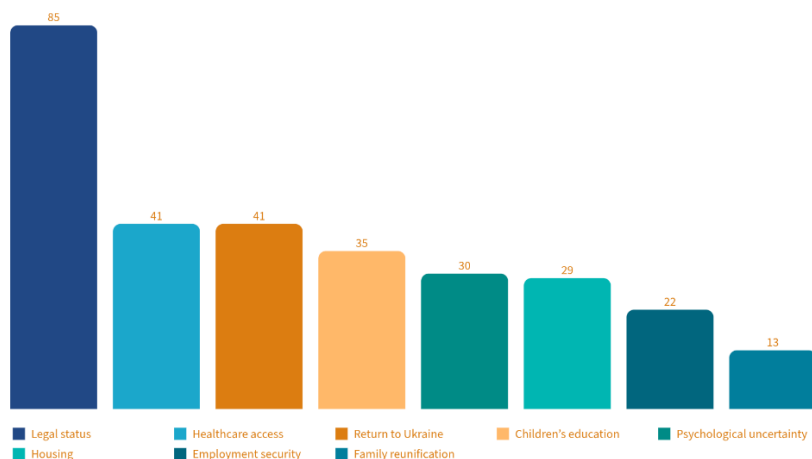
6. Pe o scară de la 1 la 5, cât de pregătit/ă vă simțiți pentru posibila încetare a Protecției Temporare?

Nivelul de pregătire pentru posibila încetare a Protecției Temporare a fost raportat pe o scară 1–5, exprimat în procente astfel: 71% au ales 1 („Deloc pregătit/ă”), 15% au ales 2 („Ușor pregătit/ă”), 10% au ales 3 („Moderat pregătit/ă”), 2% au ales 4 („Bine pregătit/ă”), iar 2% au ales 5 („Pe deplin pregătit/ă”).

Per ansamblu, rezultatele indică un nivel foarte scăzut de pregătire percepută: 86% dintre respondenți se situează la cele mai joase două niveluri (1–2), în timp ce doar 4% declară că sunt bine sau pe deplin pregătiți (4–5), ceea ce sugerează că majoritatea nu simt că pot planifica cu încredere o tranziție după 2027.

7. Care sunt principalele dumneavoastră preocupări pentru perioada de după martie 2027? (alegeți maximum 3 cele mai importante)

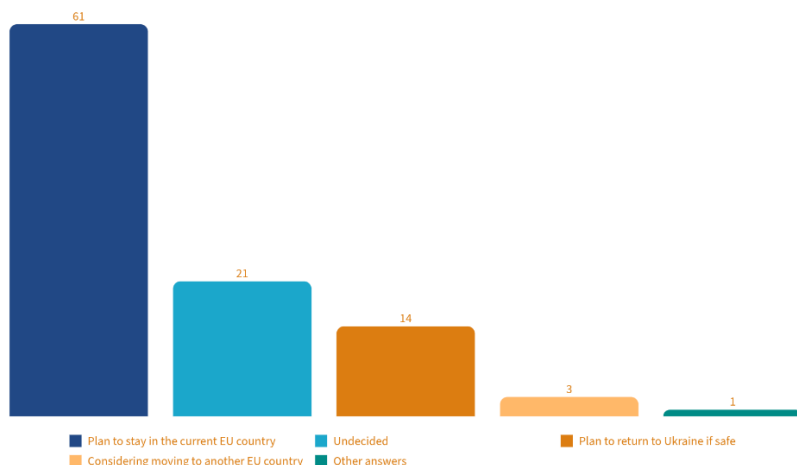

Principalele preocupări pentru perioada de după martie 2027 au fost raportate în procente astfel (ponderea respondenților care au selectat fiecare opțiune; răspunsuri multiple permise, până la trei): 85% au selectat statutul juridic, 41% au selectat accesul la servicii medicale, 41% au selectat revenirea în Ucraina, 35% au selectat educația copiilor, 30% au selectat incertitudinea psihologică, 29% au selectat locuința, 22% au selectat siguranța locului de muncă, iar 13% au selectat reunificarea familiei.

Per ansamblu, rezultatele arată că certitudinea juridică este preocuparea dominantă, la mare distanță față de celelalte, în timp ce accesul la servicii medicale, posibilitatea de întoarcere și educația copiilor formează un al doilea nivel de preocupări majore. Acest lucru indică faptul că planificarea pentru perioada de după 2027 este percepută în primul rând ca o problemă juridică și de drepturi, cu implicații puternice asupra stabilității familiei și a stării de bine.

SECȚIUNEA 3 – Intenții pentru viitor

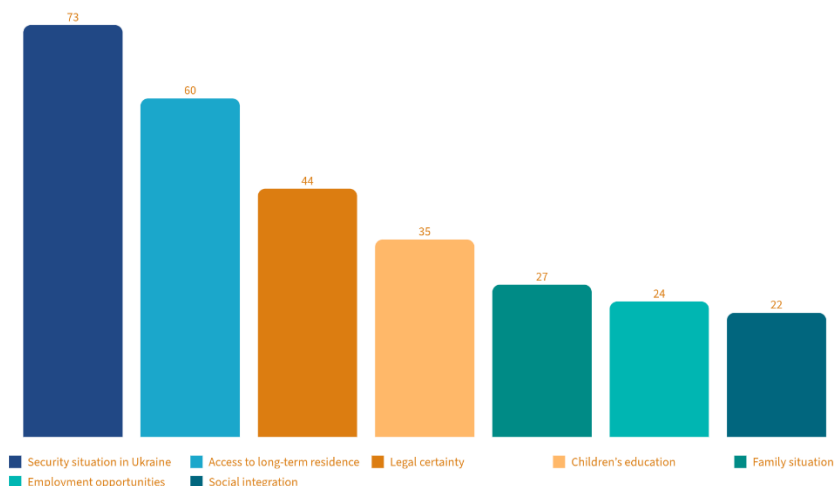
8. Care este intenția dumneavoastră în acest moment?

Intențiile actuale au fost raportate în termeni procentuali astfel: 61% dintre respondenți intenționează să rămână în țara UE în care se află în prezent, respectiv România, 21% sunt indeciși, 14% intenționează să se întoarcă în Ucraina dacă devine sigur, 3% iau în considerare mutarea într-o altă țară din UE, iar 1% au selectat alte răspunsuri.

Per ansamblu, rezultatele sugerează că majoritatea respondenților sunt orientați către continuarea șederii în România, în timp ce o pondere semnificativă rămâne indecisă, ceea ce indică faptul că claritatea juridică și căile de tranziție predictibile vor influența deciziile în perioada care precede martie 2027.

9. Ce factori vă influențează cel mai mult decizia? (alegeți maximum 3 cei mai importanți)

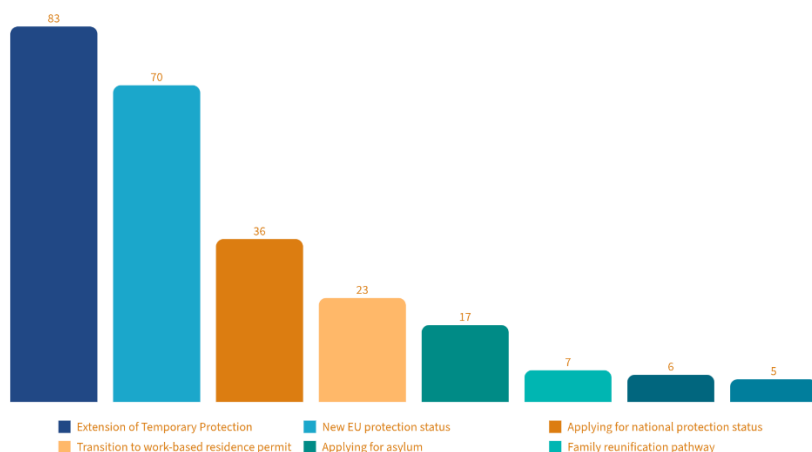

Factorii care influențează cel mai mult deciziile respondenților au fost raportați în termeni procentuali astfel (ponderea respondenților care au selectat fiecare opțiune; răspunsuri multiple permise, până la trei): 73% au selectat situația de securitate din Ucraina, 60% au selectat accesul la rezidență pe termen lung, 44% au selectat certitudinea juridică, 35% au selectat educația copiilor, 27% au selectat situația familiei, 24% au selectat oportunitățile de angajare, iar 22% au selectat integrarea socială.

Per ansamblu, rezultatele indică faptul că deciziile sunt determinate în principal de securitate și stabilitate juridică, iar perspectivele de rezidență pe termen lung și certitudinea juridică cântăresc mai mult decât considerentele legate de piața muncii și integrare. Acest lucru sugerează că, pentru planificarea perioadei de după 2027, vor fi esențiale căi juridice predictibile și evaluări credibile ale condițiilor de siguranță.

SECȚIUNEA 4 – Căi juridice preferate

10. Ce opțiuni ați lua în considerare după martie 2027? (răspunsuri multiple posibile)

Opțiunile pe care respondenții le-ar lua în considerare după martie 2027 au fost raportate în termeni procentuali astfel (ponderea respondenților care au selectat fiecare opțiune; răspunsuri multiple permise): 83% au selectat prelungirea Protecției Temporare, 70% au selectat un nou statut de protecție la nivelul UE, 36% au selectat solicitarea unui statut național de protecție (statut național/umanitar, în afara procedurii de azil), 23% au selectat tranziția către un permis de ședere bazat pe muncă, 17% au selectat solicitarea de azil, 7% au selectat calea reunificării familiale, 6% au selectat întoarcerea voluntară (cu sprijin), iar 5% au selectat viză/rezidență pentru studii.

Per ansamblu, rezultatele arată o preferință clară pentru continuitate și soluții juridice la nivelul UE: majoritatea respondenților favorizează fie prelungirea Protecției Temporare, fie introducerea unui nou statut de protecție la nivelul UE. În același timp, ponderi mai mici, dar relevante, iau în considerare căi naționale, rezidența bazată pe muncă sau azilul, ceea ce sugerează că vor fi necesare opțiuni paralele, explicate clar, pentru a susține o tranziție stabilă după 2027.

11. Ce informații sau sprijin v-ar ajuta să luați o decizie? (întrebare deschisă)

- O decizie clară și oficială privind ce se va întâmpla după martie 2027, cu reguli predictibile.
- Prolungirea Protecției Temporare, mai ales dacă războiul și riscurile persistă.
- O cale clară și aplicabilă de trecere de la Protecția Temporară la un statut juridic pe termen lung în România.
- Confirmarea dacă anii trăiți sub Protecție Temporară vor fi luați în calcul pentru rezidența pe termen lung.
- Opțiuni simplificate de rezidență pentru persoanele care se pot întreține, dar nu pot îndeplini condițiile clasice de angajare (marinari, lucrători online, îngrijitori, părinți singuri).
- O cale realistă către rezidența permanentă și, pentru cei eligibili, către cetățenie, cu criterii transparente.
- Claritate privind siguranța în Ucraina: când întoarcerea este cu adevărat sigură și ce garanții există după război.
- Presiunea legată de locuire: sprijin pentru chirie, opțiuni mai accesibile și soluții pentru chiriile ridicate din marile centre.
- Sprijin lingvistic ca factor-cheie de mobilitate: cursuri accesibile de limba română, legate de angajare și stabilitate.
- O potrivire mai bună între competențe și locuri de muncă: recunoașterea diplomelor și un parcurs bazat pe competențe pentru profesiile calificate, astfel încât oamenii să nu rămână blocați în munci necalificate.

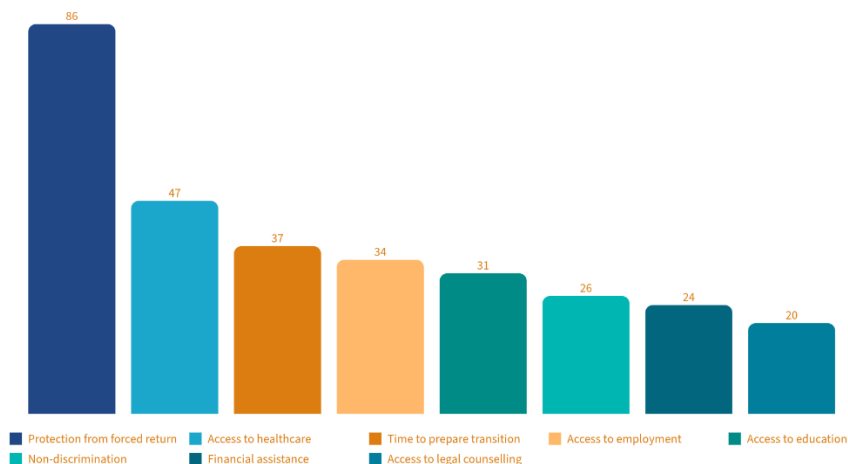
Pentru întrebarea deschisă „Ce informații sau sprijin v-ar ajuta să luați o decizie?”, răspunsurile celor care au completat sondajul (rezumate și ordonate în funcție de frecvența mențiunilor) au indicat în mod constant nevoia de îndrumare clară, oficială, și de reguli predictibile, comunicate cu mult înainte de martie 2027. Cel mai des solicitat sprijin a fost o decizie fără echivoc privind ce se va întâmpla după încheierea Protecției Temporare, inclusiv dacă aceasta va fi prelungită în cazul în care războiul și riscurile de protecție persistă, precum și ce căi juridice alternative vor fi disponibile.

Un al doilea fir tematic puternic a fost cererea pentru o tranziție funcțională de la Protecția Temporară către un statut stabil pe termen lung în România. Respondenții au solicitat în mod repetat confirmarea dacă anii petrecuți sub Protecție Temporară vor fi luați în calcul pentru rezidența pe termen lung și au cerut o cale realistă către rezidența permanentă și, acolo unde este relevant, către cetățenie, pe baza unor criterii transparente de eligibilitate. Mulți au subliniat și nevoia unor opțiuni simplificate de rezidență pentru persoane care se pot întreține, dar nu se încadrează în tiparele clasice de muncă, inclusiv marinari, lucrători online, îngrijitori și părinți singuri.

Dincolo de claritatea juridică, respondenții au evidențiat condițiile practice care influențează orice decizie reală. Acestea includ evaluări credibile și garanții privind siguranța întoarcerii în Ucraina, reducerea presiunii legate de locuire prin sprijin pentru chirie sau opțiuni mai accesibile în marile centre, precum și cursuri accesibile de limba română, conectate la angajare și stabilitate. În final, mulți respondenți au accentuat importanța unei potriviri mai bune între competențe și locuri de muncă, prin recunoașterea diplomelor și un parcurs bazat pe competențe, astfel încât persoanele calificate să poată accesa locuri de muncă adecvate, fără a rămâne blocate în munci necalificate.

SECȚIUNEA 5 – Drepturile omului și garanții

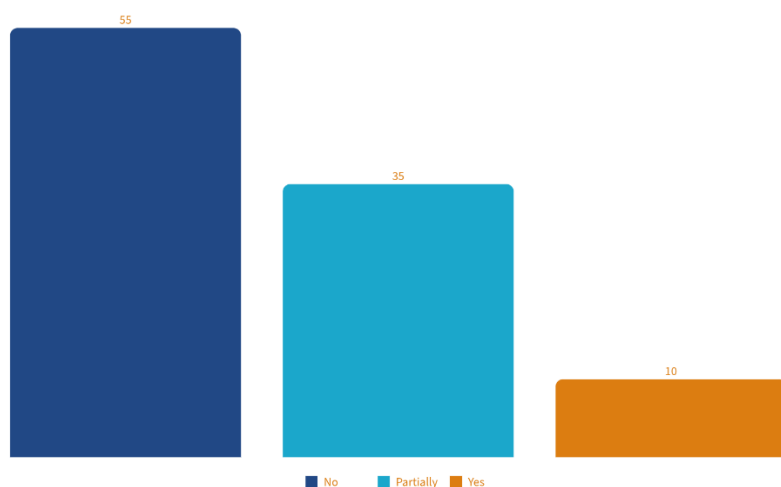
12. Ce garanții sunt cele mai importante pentru dumneavoastră în orice scenariu de tranziție? (alegeți maximum 3 cele mai importante)

Garanțiile considerate cele mai importante în orice scenariu de tranziție au fost raportate în termeni procentuali astfel (ponderea respondenților care au selectat fiecare opțiune; răspunsuri multiple permise, până la trei): 86% au selectat protecția împotriva returnării forțate, 47% au selectat accesul la servicii medicale, 37% au selectat timp pentru pregătirea tranziției, 34% au selectat accesul la muncă, 31% au selectat accesul la educație, 26% au selectat nediscriminarea, 24% au selectat asistența financiară, iar 20% au selectat accesul la consiliere juridică.

Per ansamblu, rezultatele indică faptul că așteptarea centrală este orientată către protecție: respondenții prioritizează garanții împotriva returnării forțate, împreună cu menținerea accesului la drepturi și servicii esențiale (sănătate, muncă, educație) și cu existența unui timp suficient pentru planificare. Acest lucru sugerează că orice cadru de după 2027 va avea nevoie de garanții ferme de tip non-refoulement și de o perioadă de tranziție structurată, pentru a fi perceput ca echitabil și credibil.

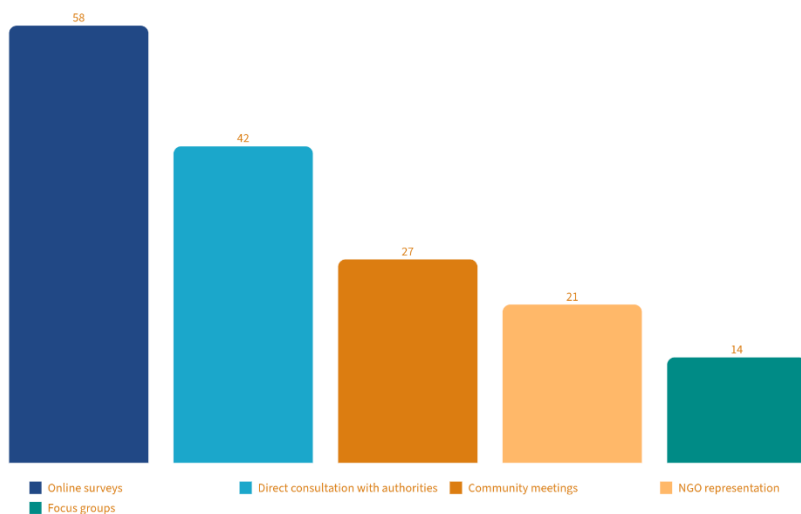
13. Simțiți că vocea dumneavoastră este auzită în prezent în discuțiile despre politicile de după 2027?

Percepțiile privind măsura în care vocea respondenților este auzită în discuțiile despre politicile ce vor urma după 2027 au fost raportate în termeni procentuali astfel: 55% au răspuns „Nu”, 35% au răspuns „Parțial”, iar 10% au răspuns „Da”.

Per ansamblu, rezultatele indică un deficit semnificativ de participare percepută: majoritatea respondenților nu se simt auziți, iar doar o minoritate redusă se simte pe deplin inclusă. Acest lucru sugerează că vor fi necesare mecanisme de consultare mai structurate și mai accesibile, pentru a asigura legitimitate și încredere în deciziile de politică publică privind perioada ce va urma după 2027.

14. Cum ați dori să fiți consultați? (răspunsuri multiple posibile)

Formatele de consultare preferate au fost raportate în termeni procentuali astfel (ponderea respondenților care au selectat fiecare opțiune; răspunsuri multiple permise): 58% au selectat chestionare

online, 42% au selectat consultare directă cu autoritățile, 27% au selectat întâlniri comunitare, 21% au selectat reprezentare prin ONG-uri, iar 14% au selectat focus grupuri.

Per ansamblu, rezultatele indică o preferință puternică pentru mecanisme de consultare accesibile și ușor de utilizat (în special chestionarele online), combinată cu o cerere clară de dialog direct cu factorii de decizie. Acest lucru sugerează că un proces de consultare credibil ar trebui să îmbine colectarea digitală la scară largă cu oportunități structurate de implicare față în față sau facilitată.

SECȚIUNEA 6 – Provocări și oportunități

15. Care sunt cele mai mari provocări cu care vă confrunțați în prezent? (întrebare deschisă)

Statutul juridic după Protecția Temporară

Aceasta este tema recurentă cea mai puternică. Include teama de returnare forțată, lipsa de claritate privind ce se întâmplă după martie 2027 și confuzia legată de căile către un statut pe termen mai lung. Sub-teme: incertitudine privind prelungirile, condiții neclare sau percepute ca „prea dure” pentru trecerea la un alt statut, informații contradictorii venite de la „experți” informal și întrebări foarte practice, de tipul „ce trebuie să facem dacă se încheie protecția?”. Indicii tipice: referiri la „după martie 2027”, „nu există o cale de legalizare/regularizare”, „permis de ședere”, „rezidență permanentă”, „permis de muncă”, „mi-e teamă că voi fi obligat(ă) să mă întorc”.

Acces la muncă și condiții de muncă decente

Aici apar frecvent afirmații despre imposibilitatea de a găsi un loc de muncă, imposibilitatea de a găsi muncă potrivită calificării, muncă informală fără contract și bariere legate de statut sau de practici ale angajatorilor. Sub-teme: discriminare la angajare din cauza cetățeniei non-UE, angajatori care refuză să semneze contracte, lipsa opțiunilor part-time pentru părinți singuri, salarii mici raportate la costul vieții. Indicii tipice: „nu găsesc de lucru decât muncă manuală”, „fără contract”, „salariu bun”, „angajare oficială”, „căutare de job”, „salariu mic”.

Căi de regularizare legate de muncă și activități independente

Această categorie surprinde obstacole tehnice pentru obținerea sau menținerea șederii legale prin muncă, PFA, SRL sau alte forme de activitate independentă. Sub-teme: imposibilitatea de a înregistra PFA, neclaritatea dacă activitatea independentă oferă drept de ședere, dificultăți la deschiderea conturilor bancare ca străin sau pentru un business nou, necesitatea de a demonstra sume mari de bani pentru vize, incertitudinea privind nevoia unei „autorizații”. Indicii tipice: „PFA”, „SRL”, „cont bancar”, „activitate independentă”, „autorizație de muncă”, „dovada mijloacelor de întreținere”.

Cazuri juridice și de muncă speciale, în special marinari

Include marinari și familii în care venitul principal vine din contracte maritime lungi în afara țării, cu percepția că România nu recunoaște această situație ca o cale funcțională pentru rezidență. Sub-teme: „cum obțin permis dacă sunt marinari”, „opțiune de legalizare pentru marinari”, „autorizație pentru SRL după încetarea protecției” și tiparul „soțul este pe mare, eu nu pot să-mi regularizez șederea”.

Locuință și costul vieții

Chiriile și utilitățile ridicate, creșterea prețurilor la alimente și bunuri esențiale și decalajul dintre venituri și costurile locuirii apar constant. Sub-teme: imposibilitatea de a plăti chiria, datorii, teama de evacuare, lipsa locuințelor sociale, discriminare din partea proprietarilor, conflicte cu proprietarii și sentimentul că „tot venitul se duce pe chirie”. Indicii tipice: „chirie”, „utilități”, „viață scumpă”, „prețuri în creștere”, „nu am bani de locuință”, „evacuare din cămin”, „nu există locuințe sociale”.

Bariera lingvistică și accesul la învățarea limbii

Limba este atât o barieră în sine, cât și o cauză principală pentru dificultăți legate de muncă, servicii și integrare. Sub-teme: limba română este dificilă, lipsa cursurilor gratuite și pe termen lung, învățarea mai grea la vârste mai înaintate, nevoia unui certificat de limbă pentru muncă, „nu am timp să învăț înainte să se termine protecția”. Indicii tipice: „româna e grea”, „nu sunt cursuri de limbă”, „certificat”, „bariere de comunicare”.

Acces la servicii medicale și la medicul de familie

Aici intră problemele de înscriere la medicul de familie, accesul la rețete, analize, trimeri și acoperirea medicală în general. Sub-teme: acces limitat în afara orașelor mari, nevoi legate de boli cronice, sprijin medical pentru dizabilități, continuitatea tratamentelor oncologice, îngrijirea vârstnicilor, costuri. Indicii tipice: „medic de familie”, „asigurare medicală”, „nu pot face analize”, „am nevoie de rețete”, „acte pentru dizabilitate”, „tratament”.

Copiii, educația și barierele legate de îngrijirea copiilor

Include continuitatea școlară, accesul la grădiniță, bullying și discriminare în mediul educațional. Sub-teme: copiii nu știu română, teama de întreruperi dacă se schimbă statutul, dificultatea de a combina munca cu îngrijirea copiilor, lipsa sprijinului specializat pentru copii cu dizabilități sau ADHD/autism, accesul la universitate pentru adolescenți. Indicii tipice: „școală”, „grădiniță”, „bullying”, „nevoi speciale”, „universitate”, „copilul nu se poate adapta fără limbă”.

Discriminare, stigmatizare și climat social

Această categorie acoperă percepția de tratament incorect și excludere, dincolo de muncă sau locuire. Sub-teme: discriminare pe criteriul naționalității, bullying asupra copiilor, atitudini instituționale, stereotipuri despre ucraineni care „trăiesc pe banii altora”, lipsă de respect sau comportamente ostile. Indicii tipice: „discriminare”, „nu îi plac pe ucraineni”, „nedrept”, „stigmat”, „bullying”, „ostilitate”.

Presiune asupra sănătății mintale și stres cronic din cauza incertitudinii

Include anxietate, mențiuni de PTSD, epuizare și presiunea constantă de a nu putea planifica. Sub-teme: teamă pentru siguranța în Ucraina, separare de casă, trăirea „în suspensie” și stres amplificat de căi juridice neclare și de costuri. Indicii tipice: „anxietate”, „PTSD”, „stres”, „nu pot planifica”, „teamă”, „incertitudine de ani de zile”.

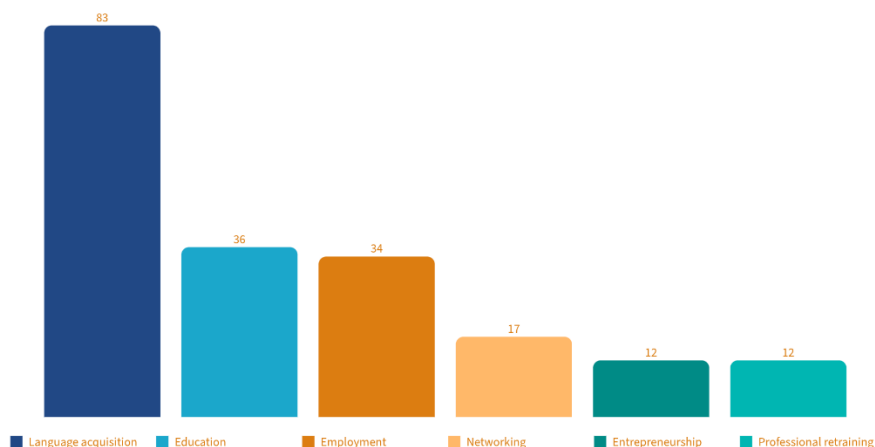
Lipsă de informații, birocrație și orientare în sistem

Cuprinde fricțiuni practice legate de instituții și proceduri. Sub-teme: „nu există informații clare”, „prea multă dezinformare”, întârzieri, cerințe complicate de documente și plângeri specifice legate de birourile de migrație. Include și probleme legate de dovada adresei și formulări de tipul „nu știu de unde să încep”. Indicii tipice: „birocrație”, „nu există informații”, „pași neclari”, „documente”, „biroul de migrație”.

„Nu sunt probleme majore” sau „Totul este în regulă”

Mulți respondenți spun că totul este bine sau că nu au dificultăți. Sub-teme: recunoștință față de România, „nimic”, „nu am probleme”, „totul este ok”.

16. Ce oportunități au apărut pe parcursul șederii dumneavoastră în UE? (alegeți maximum 3 cele mai importante)

Oportunitățile care au apărut în timpul șederii respondenților în UE au fost raportate în termeni procentuali astfel (răspunsuri multiple permise, până la trei): 83% au selectat învățarea limbii, 36% au selectat educația, 34% au selectat ocuparea/angajarea, 17% au selectat dezvoltarea de rețele (networking), 12% au selectat antreprenoriatul, iar 12% au selectat reconversia profesională.

Per ansamblu, rezultatele sugerează că respondenții asociază cel mai puternic experiența lor în UE cu construirea unei capacități de integrare pe termen lung, în special prin învățarea limbii, în timp ce educația și angajarea se evidențiază, de asemenea, ca oportunități importante. Acest lucru indică faptul că investițiile continue în parcursuri de învățare a limbii și în tranziții eficiente de la competențe la ocupare rămân esențiale pentru stabilitate după 2027.

17. De ce sprijin aveți încă nevoie pentru a vă simți stabili și în siguranță? (întrebare deschisă)

Mai jos sunt cele mai frecvent menționate solicitări, ordonate în funcție de cât de des apar (de la cele mai frecvente la cele mai puțin frecvente):

„Oferiți-ne un statut juridic pe termen lung, clar și predictibil, după încetarea Protecției Temporare (martie 2027), și o cale simplă pentru a rămâne legal.”

Aceasta include permise de ședere, rezidență permanentă, opțiuni de cetățenie și reguli clare de tranziție.

„Prelungiți Protecția Temporală până la finalul războiului și garantați că nu vom fi obligați să ne întoarcem cât timp nu este sigur.”

Mulți oameni cer explicit protecție împotriva returnării forțate și o decizie stabilă la nivelul UE.

„Avem nevoie de sprijin financiar pentru a acoperi costurile de bază, mai ales chiria și mâncarea.”

Solicitările apar adesea sub forma sprijinului în numerar, sprijin pentru chirie, vouchere sau ajutor ținut pentru pensionari, părinți singuri și familii numeroase.

„Ajutați-ne să găsim locuri de muncă stabile, legale și decente, ideal în profesia noastră, nu doar munci necalificate.”

Oamenii cer potrivire reală între competențe și locuri de muncă, contracte oficiale, salarii corecte și mai puțină discriminare.

„Oferiți cursuri accesibile de limba română (și uneori de engleză), inclusiv opțiuni online și seara.”

Mulți menționează că locuiesc în afara orașelor, au nevoie de cursuri online sau de niveluri mai avansate, nu doar începător.

„Asigurați acces real la servicii medicale, medicamente și medic de familie, cu reguli clare privind asigurarea.”

Aceasta include boli cronice, continuitatea tratamentelor oncologice, certificarea dizabilității și acces practic, fără confuzii.

„Sprijin pentru locuire: opțiuni mai accesibile, ajutor în găsirea unei locuințe și sprijin pentru chirie sau utilități.”

Unii solicită o bază de date verificată cu proprietari, locuințe sociale sau continuarea programelor de cazare.

„Oferiți informații juridice clare și consiliere juridică, într-un mod pe care oamenii îl pot înțelege și folosi.”

Mulți cer ghidaj privind documentele, procedurile, drepturile și ce se va întâmpla după 2027. Sunt menționate și linii telefonice dedicate.

„Sprijin pentru educația copiilor și funcționarea de zi cu zi: acces la școală, after-school, grădiniță, sprijin educațional.”

Aceasta include sprijin pentru limba ucraineană, hub-uri pentru copii și soluții pentru părinții care nu pot lucra cu normă întreagă.

„Sprijin psihologic, terapie și ajutor pentru anxietatea cauzată de incertitudine și trauma războiului.”

Este adesea legat direct de incertitudinea juridică și de teama unei noi strămutări.

„Ajutor pentru recunoașterea calificărilor și reconversie profesională, astfel încât să putem lucra legal în roluri calificate.”

Include recunoașterea diplomelor, certificare și acces la profesii reglementate.

„Îmbunătățiți instrumentele practice de integrare: sprijin de traducere, comunicare cu autoritățile, acces la servicii bancare și documente de identitate.”

Mai multe persoane menționează nevoia unui format adecvat de act de identitate, sprijin de interpretariat și acces la servicii digitale și bancare.

SECȚIUNEA 7 – Recomandări pentru factorii de decizie

18. Ce ar trebui să prioritizeze instituțiile UE înainte de martie 2027? (întrebare deschisă)

Răspunsurile au indicat un set coerent de priorități, centrate pe prelungirea protecției, claritate juridică timpurie și căi de tranziție aplicabile. Cele mai frecvent menționate recomandări au fost următoarele:

- Prolungirea Protecției Temporare dincolo de martie 2027, ideal până când războiul se încheie în mod real (mulți au menționat explicit 2028–2029), și menținerea unor standarde de protecție stabile.
- Adoptarea unei decizii clare și oficiale din timp, cu un calendar concret și instrucțiuni pas cu pas despre ce urmează după martie 2027, astfel încât oamenii să își poată planifica viața.
- Crearea unui mecanism simplu de tranziție de la Protecția Temporară către un statut obișnuit de ședere (ședere temporară, apoi rezidență permanentă, iar ulterior opțiuni de cetățenie), cu criterii clare și proceduri predictibile.
- Luarea în calcul, pentru rezidența permanentă și ulterior pentru cetățenie, a anilor petrecuți sub Protecție Temporară, în loc ca acești ani să fie considerați „neeligibili” sau „necontabili”.
- Permitea rămânerii pentru persoanele care doresc acest lucru, nu doar pentru cele angajate local. Mulți au cerut opțiuni bazate pe situația familiei, activitate independentă, muncă la distanță sau dovada mijloacelor de întreținere (sold bancar, cifră de afaceri, taxe plătite), nu doar pe un contract de muncă în țara gazdă.
- Garantarea protecției împotriva returnării forțate cât timp Ucraina rămâne nesigură și prioritizarea persoanelor din zone ocupate sau de pe linia frontului, care în mod realist nu au unde să se întoarcă.
- Protejarea grupurilor vulnerabile prin căi explicite și mai accesibile: persoane cu dizabilități, pensionari, părinți singuri, familii numeroase și copii deja integrați în școală. Aceste solicitări sunt adesea asociate cu cereri de sprijin social continuu și sprijin pentru locuire.
- Îmbunătățirea sistemului de certificare și reînnoire a dizabilității. Respondenții descriu evaluări repetate la fiecare 6 luni ca fiind nerealiste pentru dizabilități severe și solicită valabilitate mai lungă, mai puține deplasări și mai puțină birocrație.
- Asigurarea accesului practic la servicii medicale și la asigurare de sănătate pentru întreaga familie, inclusiv pentru tratamente și medicație în derulare, chiar și atunci când persoana nu este angajată local.
- Asigurarea continuității educației copiilor. Mulți au cerut ca familiile să poată rămâne dacă copiii sunt înscriși la grădiniță sau la școală și ca regulile să nu oblige copiii să își întrerupă școlarizarea din cauza unor condiții noi de venit sau muncă pe care părinții nu le pot îndeplini.
- Investiții reale în integrare înainte de 2027: cursuri accesibile de limba română, reconversie profesională, recunoașterea diplomelor, potrivire spre locuri de muncă stabile și sprijin pentru mici afaceri, astfel încât oamenii să poată deveni independenți.

Pe lângă aceste recomandări principale, un set mai redus, dar repetat, de mesaje a vizat acțiuni politice mai ample: sprijin militar mai puternic pentru a încheia războiul, reducerea dependenței de resursele rusești și limitarea canalelor de propagandă pro-rusă în țările Uniunii Europene. De asemenea, au fost menționate

Organizația Națiunilor Unite și Organizația Maritimă Internațională, în legătură cu necesitatea unui statut special sau a unor soluții adaptate pentru marinari.

19. Ce ar trebui să îmbunătățească țara gazdă? (întrebare deschisă)

Răspunsurile indică un set clar de așteptări legate de siguranță, reguli predictibile, integrare practică și acces la servicii. Cele mai frecvent menționate recomandări au fost următoarele:

- Îmbunătățirea siguranței publice și a sentimentului de securitate în viața de zi cu zi (mulți respondenți menționează „siguranța” ca prima nevoie).
- Oferirea unui cadru juridic clar pentru ședere și muncă, cu reguli predictibile și comunicare timpurie despre ce se schimbă după martie 2027.
- Crearea unei căi simple de tranziție de la Protecția Temporară către un statut stabil (ședere temporară, rezidență permanentă și, unde este posibil, o rută mai accesibilă către cetățenie). Mulți cer explicit un „document de tranziție”, menționând Țările de Jos ca exemplu.
- Luarea în calcul a anilor petrecuți sub Protecție Temporară pentru anii necesari rezidenței pe termen lung și cetățeniei (unii propun chiar o contabilizare parțială, după practici menționate în Cehia).
- Reducerea birocrăției și a contradicțiilor dintre instituții. Respondenții reclamă că birouri diferite interpretează diferit aceeași procedură și că sistemele se blochează sau generează erori.
- Explicații clare, în limba ucraineană și rusă, despre taxe, contribuții sociale, reguli de angajare, înregistrarea activităților economice și drepturi în cadrul protecției, astfel încât oamenii să nu depindă de intermediari și „aranjatori”.
- Îmbunătățirea accesului la muncă decentă, nu doar la munci necalificate. Cererile frecvente includ sprijin de tip „job-centre”, salarii echitabile, măsuri anti-discriminare și rute reale pentru profesiile calificate (recunoașterea diplomelor, recunoașterea rezidențiatului/stagiilor pentru medici, clarificări pentru profesiile reglementate). Cățiva menționează bariere în companii mari (de exemplu Google) din cauza statutului de cetățean non-UE.
- Extinderea oportunităților de învățare a limbii. Mulți solicită cursuri gratuite, la nivel național, de limba română (inclusiv opțiuni online), precum și formare profesională chiar și atunci când nivelul de limbă este încă limitat.
- Îmbunătățirea accesului real la servicii medicale, în special la medicul de familie. Respondenții menționează frecvent că nu găsesc un medic de familie și că uneori personalul medical nu știe cum să înregistreze corect persoanele din Ucraina pentru servicii acoperite.
- Îmbunătățirea integrării copiilor în educație. Problema repetată cel mai des este lipsa programelor de adaptare, indiferența în unele școli și bullying-ul. Soluțiile propuse includ clase de adaptare, sprijin suplimentar la limba română în școli și programe after-school pentru recuperare, astfel încât copiii să nu rămână doar „ascultători” fără învățare reală (exemplele fac adesea referire la București).
- Relansarea și consolidarea „programelor pentru ucraineni”, inclusiv centre comunitare și de voluntariat și servicii ținute de integrare. Unii menționează discontinuitatea sprijinului, cu programe care se deschid și se închid.

- Sprijin pentru locuire, ca punct major de presiune. Cererile includ subvenții sau vouchere pentru chirie, opțiuni de locuințe sociale și măsuri pentru a contracara inflația chiriilor și percepția că ucrainenilor li se cer chirii mai mari. Mai mulți solicită și sprijin pentru utilități și costuri de bază.
- Creșterea protecției sociale pentru grupurile vulnerabile, în special pensionari, persoane cu dizabilități și mame singure cu copii, inclusiv proceduri mai simple pentru recunoașterea dizabilității și sprijin mai stabil.
- Asistență juridică gratuită sau accesibilă și ghidaj clar privind opțiunile de regularizare, inclusiv pentru persoanele care lucrează pe cont propriu sau sunt întreținute de un soț/partener.
- Soluții juridice specifice pentru marinarii ucraineni și familiile lor, inclusiv un mecanism de ședere legală legat de plata taxelor și de stabilitatea familiei.

O minoritate vizibilă declară că este mulțumită și nu solicită schimbări majore, cu o excepție frecvent menționată: prelungirea Protecției Temporare și menținerea stabilității.

20. Ce v-ar face să vă simțiți în siguranță și încrezători în privința viitorului? (întrebare deschisă)

Răspunsurile au conturat în mod consecvent ideea că „siguranța” este definită în primul rând prin predictibilitate juridică și posibilitatea de a planifica pe termen lung. Cele mai frecvent menționate elemente au fost următoarele:

- Informații clare, oficiale și comunicate din timp despre ce se întâmplă după martie 2027, ideal anunțate cu mult înainte, cu pași simpli și criterii pe care oamenii le pot urma în practică.
- Prolungirea Protecției Temporare până la finalul războiului sau înlocuirea acesteia cu o alternativă predictibilă care să mențină protecția legală chiar dacă războiul continuă.
- O rută de tranziție definită de la Protecția Temporală către un permis stabil în România (ședere temporară, rezidență permanentă sau un statut special multianual, de tip 3–5 ani). Mulți cer explicit „un nou statut”, nu doar o nouă prelungire pe termen scurt.
- Protecție împotriva returnării forțate în Ucraina cât timp situația rămâne nesigură, în special pentru familiile cu copii și pentru persoanele din regiuni cu risc ridicat.
- Luarea în calcul a anilor petrecuți sub protecție pentru rezidența pe termen lung și cetățenie; unii respondenți menționează exemple precum Țările de Jos și Cehia.
- O cale reală către cetățenie pentru cei care au locuit, au muncit, au plătit taxe și s-au integrat, inclusiv rute simplificate pentru rezidenții pe termen lung.
- Dreptul stabil de a trăi „normal”, nu doar de a primi ajutor. Mulți afirmă că nu au nevoie de bani, ci de certitudine juridică pentru a închiria pe termen lung, a cumpăra locuințe și mașini și a-și planifica viața de familie.
- Securitate privind locul de muncă și venitul. Respondenții solicită acces la locuri de muncă decente, salarii corecte, nediscriminare pentru cetățenii non-UE și claritate privind condițiile de muncă după încetarea protecției.
- Reguli clare pentru angajatori și lucrători privind permisele și autorizațiile de muncă după 2027, inclusiv aspecte legate de „permisul unic” și dacă va fi necesar „avizul de muncă” pentru cei deja angajați.

- Sprijin pentru activități independente și antreprenoriat, inclusiv reguli fiscale transparente și o rută legală ușoară pentru familiile autosuficiente (mulți cer explicit un „algoritm” și formulare clare).
- Sprijin pentru locuire, care rămâne critic pentru mulți, în special sprijin pentru chirie sau ajutor ținut pentru grupurile vulnerabile, deoarece chiria este cel mai mare punct de presiune.
- Acces fiabil la servicii medicale, medicamente, asigurare și îngrijiri de specialitate, inclusiv pentru afecțiuni cronice și oncologie. Unii cer explicit garanții, nu soluții ad-hoc.
- Stabilitate educațională pentru copii. Respondenții doresc garanții că școlarizarea și accesul la învățământul superior pot continua după 2027, precum și sprijin de adaptare pentru a evita o nouă mutare bruscă.
- Învățarea limbii ca o condiție de integrare și ca sprijin practic. Mulți solicită cursuri accesibile de limba română, inclusiv seara, precum și reconversie profesională conectată la învățarea limbii.
- Sprijin mai puternic pentru grupurile vulnerabile, în special pensionari, persoane cu dizabilități și familii care îngrijesc rude vârstnice. Unii cer beneficii sociale sau sprijin ținut, nu plăți universale.
- Reguli de unitate familială și reunificare care să permită soților, copiilor și părinților dependenți să rămână împreună în mod legal.
- Soluții specifice pentru marinarii ucraineni și familiile lor, inclusiv un statut legal care să nu depindă de contracte de muncă locale și recunoașterea faptului că pot contribui prin plata taxelor în timp ce lucrează pe mare.
- Comunicare consecventă și respectuoasă din partea autorităților și reducerea incertitudinii. Câteva comentarii compară abordările dintre țări, menționând Polonia ca fiind mai liniștitoare, și solicită practici mai armonizate și predictibile la nivelul UE.
- O temă emoțională de fond: pentru mulți, „siguranța” înseamnă pace și un sfârșit real al războiului, iar pentru unii, o Ucraină stabilă și prosperă, astfel încât întoarcerea să fie posibilă în mod voluntar. Unii exprimă și sentimente puternice anti-război îndreptate împotriva Rusiei.

Pentru persoanele care nu locuiesc în România (un răspuns detaliat a venit din Moldova), aceleași repere se repetă: perspectivă juridică pe termen lung, stabilitate pentru un adolescent deja integrat în școala locală, acces la muncă legală și antreprenoriat și posibilitatea de a-și planifica viața fără teama unor schimbări bruște de reguli.

METODOLOGIE

Prezentare generală și scop

Acest sondaj a fost realizat de JRS România pentru a înțelege cum percep ucrainenii aflați sub Protecție Temporară (PT) în România tranziția de după PT, care este în prezent programată să se încheie în martie 2027. Obiectivele au fost să măsoare: (a) nivelul de conștientizare privind data actuală de încheiere a PT, (b) nivelul de pregătire, (c) principalele preocupări și intenții, (d) căile juridice preferate după martie 2027 și (e–f) garanțiile și nevoile de sprijin care ar trebui să informeze planificarea la nivel național și la nivelul UE. Pe lângă termenii tehnici necesari, acest raport include și explicații în limbaj simplu, pentru ca rezultatele să fie accesibile și cititorilor fără profil tehnic.

Grup-țintă și criterii de eligibilitate

Respondenții vizați au fost ucrainenii care beneficiază în prezent de Protecție Temporară în România.

Perioada sondajului, locații și canale

Colectarea datelor a avut loc în perioada 17.02.2026–19.02.2026. Sondajul a fost distribuit în România. Respondenții au fost contactați prin următoarele canale:

Distribuire online: link Google Forms distribuit prin social media și grupuri de mesagerie.

Limbi și accesibilitate

Chestionarul a fost disponibil în: ucraineană / engleză.

Structura instrumentului și conținut

Chestionarul a fost structurat în șapte secțiuni: context/profil; informare și pregătire; intenții de viitor; căi juridice preferate (opțiuni multiple); drepturile omului și garanții; provocări și oportunități; recomandări pentru factorii de decizie. A inclus:

Întrebări închise cu un singur răspuns (de exemplu, informare, intenții)

Întrebări pe scală (pregătire pe o scară 1–5)

Întrebări cu răspunsuri multiple (de exemplu, preocupări, căi, garanții)

Întrebări deschise (de exemplu, provocări, recomandări)

Instrumentul a fost elaborat de echipa JRS România.

Metoda de eșantionare și volumul răspunsurilor

Sondajul a utilizat o metodă de eșantionare neprobabilistică, de tip conveniență, ceea ce înseamnă că participarea a depins de accesul la sondaj și de disponibilitatea de a răspunde. Această abordare este potrivită pentru evaluări rapide ale nevoilor și pentru colectarea de dovezi în scop de advocacy, însă nu produce rezultate reprezentative statistic pentru toți ucrainenii aflați sub PT în România sau în UE.

Numărul total de chestionare trimise: N = 1588.

Numărul de răspunsuri valide incluse în analiză: N = 1585.

Răspunsuri goale eliminate: 3.

Consimțământ, protecție și protecția datelor

Participarea a fost voluntară. Respondenților li s-a pus la dispoziție o notă informativă care explică scopul sondajului. Nu au fost colectate date personale care să permită identificarea directă. Datele au fost stocate în siguranță pe platforma Google Forms, cu acces limitat la echipa JRS România.

Chestionarul nu a solicitat identificatori direcți (precum nume, număr de telefon, adresă de e-mail sau detalii ale documentelor de identitate). Răspunsurile au fost analizate și raportate doar în formă agregată. Înainte de analiză și publicare, răspunsurile la întrebările deschise au fost revizuite, iar orice detalii de identificare furnizate accidental au fost eliminate/redactate conform unui protocol standard.

Sondajul nu a implicat furnizarea de servicii, beneficii materiale sau sprijin financiar participanților.

Perioada de păstrare a datelor: 1 lună.